

Konspekt zajęć do projekcji filmu *Vaiana: Skarb oceanu* (reż. Ron Clements, John Musker, USA 2016)

Autorka: Martyna Łukasiewicz

Temat zajęć: „Historia przodków nie pozwoli na mieliznę nigdy wejść! – o inspiracjach płynących z przeszłości.

Grupa wiekowa: szkoła podstawowa, klasy I-III

Czas realizacji: 2 godziny lekcyjne¹

Zagadnienia edukacyjne:

- Co się liczy przy wyborze własnej drogi? Rozmawiamy o wartościach.
- Kim jestem? Kim są moi przodkowie?
- Mój inspirujący krewny. Co w nim podziwiam?
- Mity, legendy i opowieści rodzinne – czego mogę się z nich nauczyć?
- Dlaczego Maui ma tatuaże? Ciekawostki z Oceanii.
- Bohater główny i drugoplanowy, czas i miejsce akcji – podstawowe kategorie literaturoznawstwa i filmoznawstwa dla najmłodszych.

Cele operacyjne:

Po lekcji uczeń potrafi:

- zrekonstruować fabułę obejrzanego filmu,
- opisać i porównać elementy obrazu filmowego,
- wskazać głównych i drugoplanowych bohaterów filmu, opisać ich wygląd i zachowanie,
- określić czas i miejsce akcji,
- opowiedzieć o sobie oraz swoich bliskich przy zastosowaniu plastycznych form ekspresji,
- wyjaśnić, czym są wartości i je nazywać,
- wyjaśnić, czym jest tradycja, kim są przodkowie,
- wskazać różne sposoby czerpania wiedzy z przeszłości,
- wyciągnąć wnioski z analizy obrazu filmowego i przekładać je na własną rzeczywistość.

Formy i metody pracy: rozmowa kierowana, warsztat plastyczny, praca grupowa.

Pomocne dydaktyczne:

- wydruk ramek do kolażu (kartki A4),
- kolorowe gazety, ilustracje do kolażu,
- patyczki do lodów, wykałaczki,

---

¹ **Wskazówka:** nauczyciel może wybrać zagadnienia do omówienia i zrealizować proponowane zadania w krótszym czasie.

- kolorowe kartki A3, białe kartki A4, małe kartki do notatek,
- modelina,
- tablica, kreda,
- klej, dwustronna taśma klejąca.

Przebieg zajęć:

1. Rozmowa wprowadzająca w tematykę zajęć.

Nauczyciel rozpoczyna rozmowę od przypomnienia fabuły i postaci z filmu. Pyta uczniów, czy pamiętają, gdzie żyło plemię, z którego pochodziła Vaiana i kiedy ich zdaniem mogła wydarzyć się historia opowiedziana w filmie? (Motu Nui, jedna z wysp Oceanii – nauczyciel może wskazać na globusie lub w atlasie położenie Oceanii, a także pokazać zdjęcie wyspy – dostępne pod linkiem: <https://tiny.pl/tzj89> – jest to największa wyspa ze zdjęcia). Następnie prosi dzieci, aby przypomniły imiona głównych bohaterów (Vaiana i Maui) i opisały ich ze zwróceniem uwagi na to, jak wyglądali, jakie mieli cechy charakteru i jak się zachowywali. Nauczyciel prosi także o wskazanie kilku postaci drugoplanowych, które dzieci zapamiętały (np. babcia Tala, ojciec Vaiany, wódz plemienia Tui itd.). Gdy dzieci przypomniły już wygląd Vaiany (spódniczka z trzciny, wieniec z kwiatów) oraz Mauiego (odzienie z liści, tatuaże), nauczyciel pyta, dlaczego właśnie tak się ubierali i tak wyglądali? Dlaczego Maui miał tatuaże i skąd się one brały? Czy w takim razie strój może nam coś powiedzieć o danej osobie? Jeśli tak, to czego możemy się dzięki temu dowiedzieć?

Wskazówka: Strój Vaiany określał z jakiego plemienia pochodzi; nauczyciel może dla przykładu przywołać także stroje narodowe lub regionalne np. polskie, dzięki którym także można określić przynależność do konkretnego narodu czy społeczności (zob. <https://tiny.pl/tzj8j>). W związku z wyglądem Mauiego, tatuaże pojawiały się same, gdy Maui na nie zasłużył, ilustrowały bowiem jego czyny, były więc mapą jego dokonań, pamiętką wszystkiego, co zrobił w życiu. Żeby podkreślić dodatkowo związek wyglądu postaci z jej otoczeniem, nauczyciel może pokazać dzieciom rysunek tradycyjnego polinezyjskiego tatuażu, które już setki lat temu wykonywane były nie tylko dla ozdoby, ale przede wszystkim związane były z tradycją plemienia i miały konkretne znaczenie np. pierwszy wykonany tatuaż był symbolem wejścia w dorosłe życie (zob. <https://tiny.pl/tzj6q>).

2. Rozmowa kierowana i warsztat plastyczny: *własne ja, własna droga i wartości.*

Nauczyciel przywołuje słowa babci Vaiany, która często powtarzała, że bohaterka musi znaleźć „własne ja”, a następnie pyta uczniów, co to według nich znaczy, czym jest i co może składać się na „własne ja”? Nauczyciel zapisuje odpowiedzi na tablicy. Następnie rozdaje uczniom kartki A4 z wydrukowanymi ramkami (załącznik nr 1) i prosi, aby każdy wykonał w ramce swój autoportret metodą kolażu.

Wskazówka: nauczyciel przypomina lub wprowadza termin *autoportret* i prosi uczniów, aby z wycinków z gazet czy też innych materiałów wykonali w otrzymanej ramce autoportret, który będzie wyrażał ich „własne ja” i z którego o każdym z uczniów będzie można się czegoś dowiedzieć. Nauczyciel może przygotować też pomocnicze pytania, na które dzieci mogą odpowiedzieć wykonując swój autoportret, np. co najbardziej lubisz? Z czego jesteś dumny? Jakie jest Twoje marzenie?

Po wykonaniu pracy, chętni uczniowie mogą opowiedzieć o sobie na podstawie kolażu lub – w drugiej wersji zadania – pozostała część klasy może spróbować odgadnąć z autoportretu jak najwięcej cech danej osoby.

Po prezentacji nauczyciel pyta, czy uczniowie pamiętają, dlaczego Vaiana miała problem z odnalezieniem „własnego ja”? Czego chciał dla niej ojciec, a co podpowiadało jej serce? Którą drogę wybrała i dlaczego? (Ojciec chciał, by przygotowywała się do bycia następnym wodzem plemienia i nie wypływała poza rafę, natomiast ona pragnęła wypłynąć w morze, odkrywać świat i żeglować. Ostatecznie za namową babci to uczyniła, ale jej prawdziwym celem było ocalenie swojej wioski i plemienia, za które czuła się odpowiedzialna; chciała także, aby jej lud wrócił do dawnej tradycji i znów był plemieniem odkrywców). Prowadzący następnie wprowadza temat wyboru własnej drogi, mówiąc, że z pewnością każdy zastanawiał się kiedyś kim chciałby być, gdy dorośnie, i prosi dzieci, aby na małej kartce zapisały zdanie „W przyszłości chciałabym/chciałbym zostać...” i uzupełniły zgodnie z własnym marzeniem.

W czasie, gdy dzieci wykonują zadanie, nauczyciel zapisuje na tablicy słowa odnoszące do różnych wartości np. miłość, przyjaźń, uczciwość, szacunek, wrażliwość, otwartość, samodzielność, szczęście, sprawiedliwość, odpowiedzialność, pracowitość. Następnie pyta dzieci, jaką trzeba być osobą, jakie trzeba mieć cechy i jakimi wartościami się kierować, gdy wybiera się własną drogę? Nauczyciel może wyjaśnić, czym są wartości i dlaczego jest to ważne, aby się nimi kierować. Następnie może podać także kilka przykładów: Vaiana była odważna, ale też czuła się odpowiedzialna za swoje plemię; jeśli ktoś chce zostać sędzią, powinien być sprawiedliwy itp.

Następnie nauczyciel rozdaje uczniom patyczki do lodów (każdy uczeń otrzymuje jeden patyczek), po czym prosi, by każdy wybrał jedną z wartości, którą jego zdaniem warto kierować się na własnej drodze, a następnie zapisał to słowo na patyczku. Gdy na wszystkich patyczkach zostaną już zapisane odpowiednie słowa, nauczyciel pyta dzieci, czy pamiętają, czego Vaiana bardzo chciała nauczyć się od Mauiego? (Żeglowania). Czego dokładnie Vaiana uczyła się od Mauiego, co było potrzebne, aby sprawnie poruszać się łodzią? Dzieci przypominają, czego Vaiana uczyła się od Mauiego, m.in. robienia węzłów, odczytania układu gwiazd, sprawdzania prądu wody itd. Nauczyciel może wyjaśnić dzieciom, że z wartościami jest podobnie, jak np. z gwiazdami, które wskazywały Vaianie drogę – pomagają one dotrzeć do wybranego celu. Następnie nauczyciel wraz z dziećmi buduje z zapisanych patyczków „łódź wartości”, która stojąc w klasie zawsze będzie przypominała o najważniejszych wartościach (potrzebne materiały: patyczki, kolorowe kartki na żagiel, klej lub dwustronna taśma klejąca, wzór: <https://tiny.pl/tzp2r>, instrukcja: <https://tiny.pl/tzp2t>).

3. Rozmowa kierowana: na tropie historii przodków.

Nauczyciel zapisuje na tablicy kilka powiedzeń: *niedaleko pada jabłko od jabłoni; mieć coś w genach; z kim przystajesz, takim się stajesz*, a następnie prosi dzieci, by wyjaśniły, co one mogą oznaczać. Nauczyciel pyta, kto oprócz nas samych ma wpływ na to, jacy jesteśmy? Czy dzieci pamiętają, kto i dlaczego miał wpływ na to, że Vaiana podjęła decyzję o wypłynięciu w morze i poszukiwaniu Mauiego? (Była to babcia, której bardzo zależało na tym, aby Vaiana odnalazła „własne ja”, ale też spełniła swoją misję). Czego, dzięki legendom i babci, Vaiana dowiedziała się o swoich przodkach? (Babcia pokazała jej grootę, w której znajdowały się łodzie plemienia Vaiany, będącego niegdyś plemieniem odkrywców).

Nauczyciel przypomina, że plemię Vaiany śpiewało, że ich misja to tradycja, a następnie pyta dzieci, dlaczego tak ważne jest, żeby dbać o tradycję? Czym może grozić zapomnienie o tradycji i swoich przodkach?

Następnie prowadzący prosi, aby dzieci zastanowiły się, co można odziedziczyć po przodkach (np. talent, pamiątki rodzinne itd.), a następnie pyta, w jaki sposób możemy dowiedzieć się czegoś o historii naszej rodziny i naszych przodkach? (Źródłem mogą być np. fotografie, dokumenty, pamiątki, pamiątki, legendy i opowieści rodzinne.

Wskazówka: nauczyciel może także zapytać dzieci, czy wiedzą, czym jest drzewo genealogiczne, jakie informacje są do tego potrzebne i czy w ich rodzinie ktoś wykonał już kiedyś takie drzewo; wykonanie drzewa genealogicznego może być także formą zadania dodatkowego.

Prowadzący proponuje, aby dzieci stały się rodzinnymi detektywami i spróbowały, podobnie jak Vaiana, dowiedzieć się czegoś o swojej rodzinie. Zadaniem domowym dzieci będzie przeprowadzenie wywiadu z jednym lub kilkoma członkami rodziny, aby uzyskać jak najwięcej informacji o historii rodziny i jej tradycjach. Dzieci mogą także odszukać rodzinne skarby np. najstarsze pamiątki lub fotografie. Aby przygotować się do tego zadania, nauczyciel rozdaje uczniom kartki i prosi, aby wszyscy zastanowili się, jakie pytania mógłby zadać detektyw rodzinnej historii. Klasa dyskutuje i zapisuje wymienione pytania. Zadaniem dzieci będzie przygotowanie w domu na podstawie zebranych informacji (najlepiej wspólnie z członkami rodziny) projektu rodzinnego żagla, na którym uwieczniona zostanie jakaś rodzinna historia, opowieść, legendarna postać lub wydarzenie (wzór żagla – załącznik nr 2). W klasie może nastąpić potem prezentacja historii i legend przedstawionych na rodzinnych żaglach.

4. Warsztat plastyczny: serce *Te Fiti*.

Nauczyciel pyta dzieci, kto ich zdaniem był dla Vaiany inspirującym krewnym i dlaczego? (Np. babcia Tala, która swoją wiedzą i opowieściami zainspirowała Vaianę do wyruszenia w podróż). Następnie prosi uczniów, aby każdy przez chwilę zastanowił się, kto z ich otoczenia jest właśnie taką osobą. Nauczyciel można zadać dodatkowe pytania: co podziwiasz w tym krewnym? W jaki sposób ta osoba Ciebie inspiruje lub zachęca do działania? Nauczyciel proponuje, by dzieci wykonały z modeliny własną wersję serca *Te Fiti* (wzór: <https://tiny.pl/tzpst>), a następnie podarowały swojemu inspirującemu krewnemu. Dzieci wykonują serce z modeliny i dekorują wzorami przy użyciu wykałaczek. W domu z pomocą rodziców można utrwalić modelinę np. poprzez utwardzenie w piekarniku (120-130 stopni, ok. 20 min).

O autorce:

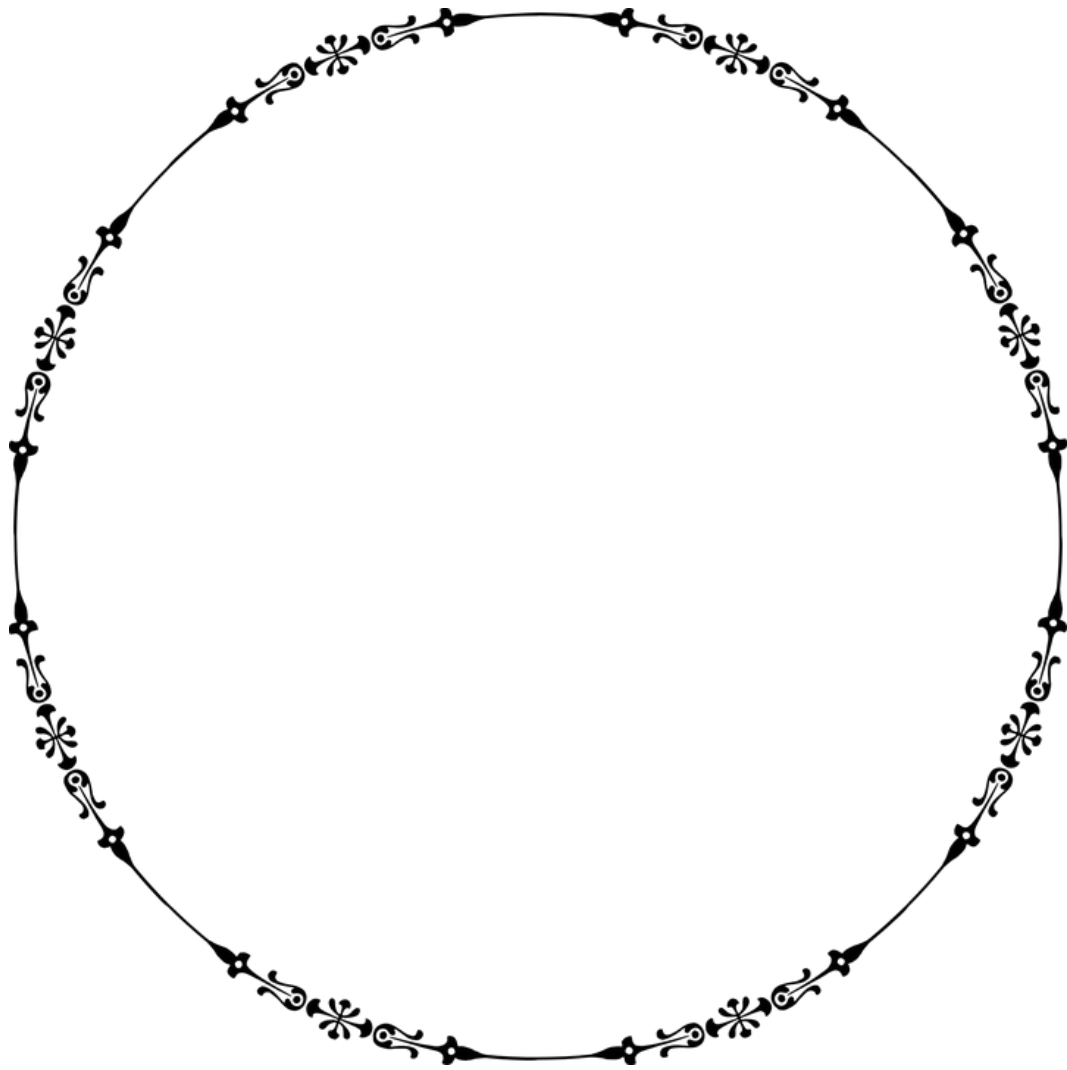
Martyna Łukasiewicz - doktorantka w Zakładzie Historii i Teorii Badań nad Sztuką IHS UAM, członkini Polskiego Komitetu Międzynarodowego Stowarzyszenia Edukacji przez Sztukę, autorka licznych programów edukacyjnych i publikacji związanych z edukacją artystyczną.

Załączniki

Załącznik nr 1

źródło: pixabay.com

Załącznik nr 2

